

Doğan Hızlan, "Türkiye'yi ve dünyayı keşfetmek, coğrafyasını insanıyla öğrenmek için yapabileceğim en iyi şeyin **şiiir**in coğrafyasında gezmek olduğunu keşfetmişim. Hep öyle yaptım," diyor.

Nezaketle hazırlanan bir harita

Doğan Hızlan'ın hazırladığı "**Şiiirin** Coğrafyası"nda, Türk **şiiirinin** ustaları **Ülkü Tamer**, **Nâzım Hikmet**, **Mahmut Temizyürek**, **Ahmet Oktay**, **Ahmet Telli**, **Tevfik Fikret**, **Yahya Kemal** ve **Orhan Veli**'nin aralarında olduğu **şairler** ve onların yanı sıra **Nurullah Ataç** da edebiyatımızın 'kurucu eleştirmen'i olarak ayrıntılı aktarılıyor.

ELİF TANRIYAR

Geçenlerde okuduğum "Monsiuer Proust" isimli **kitapta** (Düz Yazı **Yayımları**), **Marcel Proust**'un "Eserlerimin edebiyat dünyasında bir katedral niteliği taşımasını istiyorum. Bu yüzden bir türlü bitirmiyorum. İnşası bitse bile her daim bir şeylerle süslenilmeli; bir vitray, bir sütun başlığı, küçük bir mabet veya köşede küçük bir heykel," sözleri zihnime yerleşmişti. **Doğan Hızlan**'ın "**Şiiirin** Coğrafyası" kitabını okurken, bu sözler defalarca ışığı verdi belleğimde. Kendi deyişle, "**Şiiir** coğrafyasının en özgün topraklarında yer alan isimler"den oluşan, Türk **şiiirinin** ustalarını anlattığı kitabına dair Hızlan, "Bu

kitaptaki şairler, Türk **şiiirinin** ustalar listesinde, edebiyat tarihlerinde, seçkin antolojilerde yer almış isimler. Diğer taraftan Türk **şiiir** coğrafyasının bütün özelliklerini ortaya koyan isimler... **Kitapta** eleştirmen kimliğiyle yer alan **Ataç** ise bu coğrafyanın oluşmasında önemli isimlerin başında geliyor... **Bu kitaptaki** yazılar, bu ustalara yeni bir yaklaşım çıkarmanızı sağlamak üzere bir araya getirildi. O **şairlerin şiiirlerinde**, yazılarında yeni bir yön keşfettiğinizde amacına ulaşmış demektir," diyor.

Doğan Hızlan, bence tam da Proust'un kendi eserleri üzerine kullandığı, sürekli yeni eklemelerle daha da

incelip güzelleşen katedral imgesini tüm Türk edebiyatı üzerinde kuruyor. Hem de neredeyse tüm yaşamı boyunca ince ince işlediği bir titizlikle... Zaten kendisi de, Hilmi Yavuz'a dair yazdığı yazıda tam da bundan bahsediyor: "Bazen sevdiğim **şairler** üzerine yazdığım yazılara artık yazmayacağım diye başlıyorum ama yeni konular, yeni yaklaşımlar açıyor başıma. Hilmi Yavuz için de gene aynı olay söz konusu oldu. Yeni incelemelere başlayacağım."

Usul usul

Kitapta Doğan Hızlan'ın **Ülkü Tamer**, **Nâzım Hikmet**, **Mahmut Temizyürek**, **Ahmet Oktay**, **Ahmet Telli**, "Türk Edebiyatı'nın 'Kurucu Eleştirmeni'" **Nurullah Ataç**, **Hilmi Yavuz**, **Tevfik Fikret**, **Yahya Kemal Beyatlı**, **Refik Durbaş**, **Şükür Erbaş**, **Egemen Berköz**, **Orhan Veli** ve **Ataol Behramoğlu**'na dair yazıları yer alıyor. Hızlan bu isimlerin kimi zaman tüm eserlerini kapsayıcı genel poetikalarından bahsederken kimi zamansa yalnızca tek bir eserlerinden yola çıkan değerlendirmelerde de bulunmuş. Bazen de **Mahmut Temizyürek** ve **Ahmet Telli** örneğinde olduğu gibi düzyazılarını değerlendirmiş, keza **Nâzım Hikmet**'in gazete yazılarından bahsetmiş. **Yahya Kemal şiiirlerindeki** 'rint' temasını irdelemiş ya da örneğin, "Türk Edebiyatının 'Kurucu Eleştirmeni' yazısında, **Nurullah Ataç**'a yıllar içinde getirilen eleştiriler kadar onun 'eleştirmen' kavramına kazandırdıklarını da göz önünde bulundurarak objektif ve sağlıklı bir çıkarsamaya gitmiş. Her defasında edebiyata dair hissettiği şefkat duygusunu da duyumsatarak sözü geçen ustalardan da ve eserlerinden de bahsederken, yeri geldiğinde eleştirirken dahi 'edebiyatı incitmeyecek' bir tutumla, nezaketle...

Nâzım Hikmet'in gazete yazıları

"Nâzım'ın gazete yazılarına özel bir dikkat gerekiyor kanımca. Bunun birkaç sebebi var, bunlardan birincisi o günden bugüne türün gelişimine, değişimine dair fikir edinebilmek; ikincisi bu dönemler içerisinde Nâzım Hikmet'in varsa bir etkisinin olup olmadığını görmek, ama en önemlisi de Nâzım Hikmet'in **şiiir**, tiyatro ve diğer kaleme aldığı 'özel' okur kitlesi bulunan türlerin haricinde daha genele yayılan ve **şiiir**, tiyatro ve **saire** kadar belli bir birikime sahip okurun haricindeki türlerde **sergilediği** tutumu gözlemleyebilmek..."

Çiçek dürbününden

Kitabı okurken, Hızlan'ın uzun bir zaman diliminde oluşturduğu eşsiz bilgi birikimine eşlik eden berrak kalemi sayesinde, defalarca okuyup artık haklarında pek de bilmediğiniz bir şey kalmadığını düşündüğünüz nice usta isimlerin dahi okudukça keşfedilecek yeni hazinelere sahip olduğunu görüyorsunuz. Zaten Hızlan'ın biricik amacı da bu. Hem kendine hem biz okurlara hem de diğer eleştirmenlere gerçek edebiyatın ve onun büyük ustalarının her okumada keşfedilecek yeni yönleri olduğunu göstermek ve onları sürekli yeni okumalar için teşvik etmek...

Kendisi de ustaların ustası olan **Doğan Hızlan**, bu her satırında ayrı bir incelikli zenginliğin yattığı kitabına başlarken, "Türkiye'yi ve dünyayı keşfetmek, coğrafyasını insanıyla öğrenmek için yapabileceğim en iyi şeyin **şiiirin** coğrafyasında gezmek olduğunu keşfetmişim. Hep öyle yaptım," demiş ve "Dünyanın en zengin coğrafyasında görüşmek üzere," diyerek de sözünü tamamlamış. Aynı coğrafyada tüm edebiyat severlerle buluşmak ve bu yolda doğru iz sürebilmek için kaçırılmaması gereken bir kaynak... ■

"**Şiiirin** Coğrafyası"
Doğan Hızlan
Yapı Kredi Yayınları
Fiyatı: 16 TL

